

PRO
GRM
MN

PRO ŠKOLY
A ZÁJMOVÉ
SKUPINY

VE STÁLÝCH
EXPOZICÍCH
NÁRODNÍ
GALERIE
V PRAZE

VYSVĚTLIVKY

IKONY CHARAKTERIZUJÍCÍ AKTIVITY V JEDNOTLIVÝCH PROGRAMECH

program s výtvarným ateliérem

program s pracovním listem

program s prvky dramatické výchovy

program využívající haptické expozice

program doprovázený literárními ukázkami

program pracující s novými médii (ICT)

program s audio ukázkou

120 min.
délka programu

BARVY CHARAKTERIZUJÍCÍ ZAŘAZENÍ PROGRAMU DO STRUKTURY VZDĚLÁVACÍHO SYSTÉMU

program pro MŠ

program pro I. stupeň ZŠ

program pro II. stupeň ZŠ

program pro SŠ

další nabídka programů

ZKRATKY PŘEDMĚTŮ, JEJICHŽ VZDĚLÁVACÍ OBSAH JE ROZVÍJEN V JEDNOTLIVÝCH PROGRAMECH

Vv	Výtvarná výchova
Čj	Český jazyk a literatura
Čjs	Člověk a jeho svět
Čs	Člověk a společnost
D	Dějepis / Historie
Dv	Dramatická výchova
Env	Environmentální výchova
F	Fyzika
Fj	Francouzský jazyk
Hv	Hudební výchova
ICT	program využívající informační a komunikační technologie
Mev	Mediální výchova
Muv	Multikulturní výchova
Nj	Německý jazyk
Ov	Výchova k občanství
Osv	Osobnostní a sociální výchova
Př	Přírodopis / Biologie
Zsv	Základy společenských věd
Veg	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

RADY A DOPORUČENÍ PRO UČITELE PŘED NÁVŠTĚVOU GALERIE A PŘI NÍ:

- Pamatujte, prosím, že program Lektorského oddělení je nutné objednat minimálně 14 dní předem. Telefonická či písemná objednávka je závazná, musí obsahovat datum a hodinu, název programu, ročník, počet žáků ve skupině, vaše jméno, název školy, telefonické spojení a e-mailovou adresu.
- Zrušit objednaný program je možné nejméně jeden pracovní den předem, jinak účtujeme storno poplatek ve výši ceny objednaného programu.
- Doporučujeme objednávat programy s dostatečným časovým předstihem zejména v případě, kdy vyžadujete konkrétní datum (objednávky na celý školní rok přijímáme již od září).
- Nezdáráhejte se při objednávání programu zeptat na podrobnější obsah a průběh programu, abyste mohli návštěvy galerie maximálně využít ve výuce a zároveň informovat žáky a předejít tak střetu jejich očekávání se skutečným průběhem programu.
- Upozorněte nás při objednávání programu na skutečnost, že jsou ve vaší třídě děti s výraznějšími poruchami učení, chování či děti se speciálními potřebami.
- Nepřeceňujte ani nepodceňujte při výběru programu své žáky (dvouhodinový výklad o umění většina žáků základní školy nezvládne sledovat).
- Prosíme, nezasahujte při programu do práce lektora. Pokud to považujete za nutné, sdělte mu svou připomínku či doplnění stranou tak, aby byl program co nejméně narušen.
- Respektujte, prosím, doporučený počet žáků u jednotlivých programů, důvodem k tomuto omezení je zajištění kvalitního průběhu programu.
- Po skončeném programu budeme vděční za vaše hodnocení, sdělte je lektorovi nebo zapíšte do návštěvnické knihy, případně zašlete e-mailem. Vaše názory nás velmi zajímají.
- Vezměte, prosím, na vědomí, že v expozicích NG je možné fotografovat pouze bez blesku a stativu.

Děkujeme

NP

VELETRŽNÍ PALÁC

VELETRŽNÍ PALÁČ

SBÍRKA MODERNÍHO A SOUČASNÉHO UMĚNÍ

Stálá expozice:
ČESKÉ A ZAHRANIČNÍ UMĚNÍ
19., 20. A 21. STOLETÍ

Dukelských hrdinů 47
Praha 7, 170 00

Otevírací doba:
10—18 hodin,
denně mimo pondělí

Doprava:
tram 1, 5, 8, 25, 26 — stanice Strossmayero-
vo náměstí
tram 12, 24, 17 — stanice Veletržní palác
metro C — stanice Vltavská

Informace a rezervace programů na tel.:
224 301 003
e-mail: vzdelavani@ngprague.cz
www.ngprague.cz

Stálá expozice umění konce 19., 20. a 21. století seznamuje ve čtyřech podlažích Veletržního paláce s vývojem českého i zahraničního výtvarného umění od konce 19. století do současnosti. Expozice představuje práce klíčových autorů českého výtvarného umění v monografických profilech nebo ve výběru stěžejních děl, ale také práce autorů zahraničních. Obraz doby dokresluje ukázky architektury, nábytku, uměleckého řemesla, módy, designu a scénografie.

1. patro: Zahraniční umění 20. století (G. Klimt, E. Munch, E. Schiele, O. Kokoschka, J. Miró, L. Fontana ad.)

2. patro: České umění od roku 1930 do současnosti (Toyen, J. Štyrský, L. Sutnar, V. Boudník, Z. Ságlová, Z. Sýkora, A. Šimotová, S. Kolíbal, J. Kovanda, M. Rittstein, M. Gabriel ad.)

3. patro: Sbíрка francouzského umění 19. a 20. století (C. Monet, A. Rodin, P. Picasso, G. Braque, M. Chagall ad.), České umění 1900—1930 (O. Gutfreund, E. Filla, B. Kubišta, A. Procházka, J. Čapek, V. Špála ad.)

4. patro: České umění přelomu 19. a 20. století (S. H. Pinkas, A. Chittussi, J. Mařák, M. Švabinský, J. V. Myslbek, J. Štursa, F. Kupka, F. Bílek ad.)

VELETRŽNÍ PALÁČ

PROGRAMY PRO MATEŘSKÉ ŠKOLY

Programy s výtvarnou aktivitou

POPRVÉ V GALERII

60 min.

Že jste ještě nikdy nebyli v galerii? To musíme rychle napravit! Přijďte k nám a objevte, co jste dosud neviděli. Galerie je totiž velmi zajímavé místo. Odcházet budete jako její zkušení návštěvníci a také s vlastním výtvarným dílem v ruce. Každý žák si z programu navíc odnese svůj návštěvní průkaz.

učivo:

- seznámení se s prostředím galerie, pravidly chování v pozici jejího návštěvníka
- podoby výtvarného díla a jeho umístění v galerijním prostoru

výstupy: dítě:

- rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření
- vyjadřuje svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech
- porozumí pravidlům chování v prostoru galerie

autoři děl: zástupci českého nebo zahraničního výtvarného umění 20. a 21. století

pozn.: doporučujeme absolvovat nejprve tento vstupní program, který dětem usnadní a zkvalitní všechny další návštěvy ve Veletržním paláci

CO JSEM NAŠEL, TO JSEM SCHOVAL

60 min.

Každá věc, i ta neobyčejnější, skrývá za sebou zajímavý příběh. Pojďte se s námi společně toulat dalekými končinami a objevit tajemství, která skrývají různorodé předměty. Zkusíme si, že i vytváření sbírek z předmětů může být uměním. V programu si vyzkoušíme techniku asambláže.

učivo:

- rozvíjení elementárního povědomí o existenci různých kultur a různých zemí
- přibližování dítěti světa umění a umožnění poznávání rozmanitosti kultur
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností (přirazování, porovnávání)

výstupy: dítě:

- vyjadřuje své představy a svou fantazii v tvořivých činnostech
- vnímá umělecké podněty

autoři děl: Z. Rykr, F. Hudeček

Co jsem našel, to jsem schoval (program pro MŠ)

MODROMODRÁ...

60 min.

Co kdyby svět měl jen jednu barvu? Bylo by všechno stejné? Kolik odstínů má například modrá? Soustředme se na chvíli na jednotlivé barevné odstíny a vytvořme vlastní jednobarevný svět. Inspirací nám budou nejrůznější zátiší vystavená v galerii.

učivo:

- rozvoj zrakového vnímání (barevná citlivost)
- spontánní hra (experimenty s materiály a předměty)

výstupy: dítě:

- vnímá rozmanitost barev, rozlišuje a porovnává odstíny jedné barvy
- uplatňuje spontánní hru v tvůrčích činnostech

autoři děl: B. Kubišta, A. Procházka

CO MIZÍ, CO ZŮSTÁVÁ

60 min.

Jsou otisky, které mizí, a jsou otisky, které zůstávají. Hmatěj, šmátrej, rozeznávej, pojď si hrát a společně se jen na svůj hmat. Denně se dotýkáš mnoha věcí, poznáš je se zavřenýma očima?

učivo:

- smyslové hry
- rozvoj obrazové paměti

výstupy: dítě:

- vnímá a rozlišuje věci pomocí hmatu
- rozvíjí svou představivost v tvořivých činnostech

autorka děl: A. Šímotová

V DÁLCE SVÍTÍ

60 min.

Dívali jste se někdy v noci na oblohu a sledovali, jaké hvězdné království nám otevírá? Představte si, že stejně tak se hvězdy dívají dolů na Zem. Připravme jim společně světelnou podívanou! Někteří umělci se o to, zdá se, už pokusili. Budeme pozorovat, jakým způsobem ve svých dílech využívají světlo.

učivo:

- přímé pozorování kulturních objektů i přírodních jevů, rozbor o výsledku pozorování
- spontánní hra, experimenty s materiálem a předměty (uspořádání apod.)

výstupy: dítě:

- vyjadřuje svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech
- zachycuje skutečnosti ze svého okolí tvorbou UV světelných kompozic

autor děl: Z. Pešánek

V dálce svítí (program pro MŠ)

SKRYTÉ SKRÝŠE

60 min.

Skrýš, doupe, útočiště, kam se mohu schovat uprostřed krajiny. Zvolím raději vyhlídku či úkryt pod tíše žbluňkajícím potokem? Vytvoříme si své vlastní malé skrýše a budeme pro ně hledat to pravé místo v neobyčejné krajině.

učivo:

- prostorové vztahy (dole, nahore, uprostřed, v popředí, v pozadí)
- rozvíjení verbálního projevu (vyjadřování)

výstupy: dítě:

- uplatňuje prostorovou představivost i orientaci
  - pojmenovává různé typy krajiny
  - uplatňuje subjektivitu při tvorbě objektu
- autoři děl:** krajináři přelomu 19. a 20. století (A. Slavíček, A. Hudeček ad.)

Skrýté skrýše (program pro MŠ)

Program s dramatickou aktivitou

ŠELMĚ V PATÁCH

60 min.

Je možné potkat v galerii šelmu? Budeme se tíše plížit zákoutími uměleckých sbírek NG a pokusíme se nějakou najít. Důkladně ji prozkoumáme očima přírodovědců. Co ještě schází, aby byla skutečně jako živá? Společnými silami jí zkusíme vdechnout život. Použijeme k tomu nejen vlastního těla a hlasu.

učivo:

- pozorování sochy, pojmenovávání jejích vlastností (velikost, tvar, materiál)
- propojení obrazu a zvuku
- činnosti zaměřené na rozvoj postřehu a vnímání

výstupy: dítě:

- využívá všech smyslů, záměrně pozoruje, postřehuje
  - odhaluje podstatné znaky, vlastnosti předmětu
- autor děl:** A. L. Barye

pozn.: Program prochází úpravou vzhledem ke změně expozice.

VELETRŽNÍ PALÁČ

PROGRAMY PRO ZÁKLADNÍ ŠKOLY — I. STUPEŇ

Programy s výtvarnou aktivitou

POPRVÉ V GALERII

Vv Čjs 90 min.

Že jste ještě nikdy nebyli v galerii? To musíme rychle napravit! Přijďte k nám a objevte, co jste dosud neviděli. Galerie je totiž velmi zajímavé místo. Odcházet budete jako její zkušeni návštěvníci a také s vlastním výtvarným dílem v ruce. Každý žák si z programu navíc odnese svůj průkaz muzejníka.

učivo:

- seznámení se s prostředím galerie, pravidly chování v pozici jejího návštěvníka
  - podoby výtvarného díla a jeho umístění v galerijním prostoru
- výstupy:** žák:
- rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření
  - vyjadřuje svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech
  - porozumí pravidlům chování v prostoru galerie

autoři děl: zástupci českého nebo zahraničního výtvarného umění 20. a 21. století

pozn.: doporučujeme absolvovat nejprve tento vstupní program, který dětem usnadní a zkvalitní všechny další návštěvy ve Veletržním paláci, program je vhodný pro žáky 1.—2. ročníku ZŠ

MOJE PRVNÍ NÁVŠTĚVA VELETRŽNÍHO PALÁČE

Vv Čjs 120 min.

Víte, proč a jak vznikla muzea a galerie? Společně nalezneme odpověď a prozkoumáme výstavní prostory. Také se přesvědčíme, že vytvořit kopii obrazu není vůbec jednoduché. Každý žák si z programu odnese svůj průkaz muzejníka, který mu bude sloužit k záznamům o všech dalších „badatelských expedicích“ do sbírek umění ve Veletržním paláci.

učivo:

- vznik a funkce galerie
- materiální složka obrazu a jeho komunikační účinky

výstupy:

- rozlišuje různé druhy výtvarného umění
- ověřuje komunikační obsah vybraného obrazu
- volí vhodné prostředky k vytvoření kopie obrazu

autoři děl: J. Zrzavý, J. Sopko, V. Pivovarov, K. Lhoták nebo P. Brázda

pozn.: doporučujeme absolvování tohoto vstupního programu, který dětem usnadní a zkvalitní všechny další návštěvy ve Veletržním paláci, program je vhodný pro žáky 3.—5. tříd ZŠ; pracovní oděv s sebou

PŘÍBĚH ČÁRY

Vv Dv 120 min.

Přijměte pozvání do kavárny, kde budeme prostor vnímat všemi smysly. Přeneste se s námi do prostředí, kde obdaření kouzelnou mocí uvidíte to, co lidé normálně nevidí. Prostřednictvím výtvarných děl budeme objevovat, co všechno můžeme vyjádřit linií. V ateliéru vytvoříme společnou velkoformátovou kresbu.

učivo:

- linie jako základní prvek výtvarného díla
- reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly
- osobní postoj v komunikaci (jeho utváření a zdůvodňování, odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření)

výstupy:

- porovnává vnímání skutečnosti různými smysly
- užívá různé linie pro vyjádření svých představ
- porovnává interpretace výtvarných děl

autoři děl: K. Malich, K. Nepraš, Z. Sýkora

pozn.: program je vhodný pro žáky 1.—3. třídy ZŠ

Příběh čáry
(program pro I. stupeň ZŠ)

BAREVNÉ ČAROVÁNÍ

Vv Čjs 120 min.

Prozkoumejte s námi obrazy, kde hrají vodní hladiny zvláštními barvami. V ateliéru si vyzkoušíme, co dokáže odraz a jakou čarou moc má světlo. Společně odhalíme různé zákonitosti míchání barev. Pomocí barevných fólií a pigmentů si vytvoříme vlastní vzorky vodních hladin.

učivo:

- barevné odstíny a jejich proměny, zákonitosti míchání barev
- vliv světla na proměny barevných kvalit
- uplatnění barvy při vlastní tvorbě
- interpretace uměleckých děl a vlastních výtvarných projevů

výstupy:

- vnímá a porovnává barevné odstíny (rozvíjení citlivosti ve vnímání barevných tónů)
- seznamuje se se zákonitostmi míchání barev
- porovnává různá výtvarná díla a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace
- konfrontuje své interpretace s ostatními

autoři děl: G. Klimt, W. Hablik

pozn.: doporučeno pro žáky 1.—3. třídy ZŠ

SVĚTEM TVARŮ

Vv 120 min.

Všude kolem nás se nacházejí různé tvary. Některé se sobě navzájem podobají více, jiné méně. Pojdme společně rozzeznávat předměty dle jejich stínů, odkrývat jejich tajemství a nalézat jejich tvarové proměny. Zkusíme společně porovnávat prvky, které nalezneme v galerii. Zapojíme především svou fantazii.

učivo:

- kombinace a proměna tvarů v ploše a prostoru
- vytváření a obhajování vlastních představ a záměrů

výstupy:

- rozpoznává tvar jako vnější podobu věcí, pomocí které odlišuje jeden předmět od druhého
- zapojuje fantazii do tvůrčího procesu

autoři děl: J. Fišar, M. Kunc, S. Kolíbal

pozn.: doporučeno pro žáky 1.—3. třídy ZŠ

Světlem tvarů
(program pro I. stupeň ZŠ)

DOTKNI SE...

Vv 120 min.

Zkusil jsi někdy prohlížet hmatem a dotýkat se pohledem? Pojdme společně prozkoumávat prostor, který je chvíli plný, a pak prázdný. Budeme se dotýkat soch, porovnáme jejich tvar, materiál i povrch. V ateliéru si vytvoříme prostorovou instalaci.

učivo:

- reflexe a vztah zrakového a haptického vnímání
- prvky vizuálně obrazných vyjádření (objem, prostor v trojrozměrných vyjádřeních)

výstupy:

- porovnává tvar, objem a strukturu povrchů
- uplatňuje při vnímání soch zrak i hmat

autoři děl: H. Moore, E. Grate, F. Wotruba

Dotkni se
(program pro I. stupeň ZŠ)

VELETRŽNÍ PALÁC

TAJEMSTVÍ LESA

Vv 120 min.

Kdo z vás byl někdy v noci v lese? Bylo vidět na cestu? Měli jste s sebou světlo nebo vám pomohl chladný svít měsíce a odhaloval tak tichá zákoutí? Možná vás při tom pozorovali lesní tvorové... V galerii nás budou zajímat díla, která v sobě skrývají stejná tajemství jako noční les. Najdeme je a necháme se inspirovat k vlastní práci.

učivo:

- vztahy prvků v prostoru
- rozlišování světlostních a barevných kvalit v ploše, objemu a prostoru
- výstupy:** žák:
  - interpretuje různá vizuálně obrazná vyjádření
  - užívá a kombinuje prvky v prostorovém vyjádření
  - uplatňuje osobitost svého vnímání

autoři děl: F. Skála, F. Tröster

Tajemství lesa
(program pro I. stupeň ZŠ)

CO SE SKRÝVÁ V KAMENI

Vv Čjs 120 min.

Víte, proč byli kubisté fascinováni krystalem? Pomocí různých forem krystalů dešifrujeme zdánlivě nesrozumitelné struktury kubistických děl. Prozkoumáme základní principy kubistického tvarosloví. Vytvoříme si vlastní krystal, který budeme zmnožovat v kaleidoskopu a objevovat jeho tvarové bohatství.

učivo:

- proměny tvaru v ploše i prostoru
  - vliv světla při vnímání tvaru předmětů
  - výstupy:** žák:
    - porovnává tvary různých předmětů
    - při vlastní tvorbě se učí modelovat světlem
    - seznamuje se se základními principy kubismu
- autoři děl:** E. Filla, B. Kubišta, O. Gutfreund, J. Gočár, P. Janák, P. Picasso

Co se skrývá v kameni
(program pro I. stupeň ZŠ)

OD POHYBU K ABSTRAKCI

Vv Dv 90—120 min.

Jsou obrazy doopravdy nehybné? Jak může malíř zachytit pohyb? Půjdeme jednou z cest k abstraktnímu umění, kterou se vydal i známý český malíř František Kupka. Vyzkoušíme si, jak zaznamenat pohyb a prozkoumáme cestu vedoucí od reálného předmětu a postavy až k abstraktnímu zobrazení.

učivo:

- abstraktní malířství a dílo Františka Kupky
  - cesta vzniku abstraktního obrazu
  - zachycení pohybu v malířství a fotografii
  - výstupy:** žák:
    - uvědomí si jednu z cest, kterou se může dojít skrz pohyb od skutečnosti k abstrakci
    - zaznamenává pohyb v dvojrozměrném obraze
    - analyzuje abstraktní umění na základě vlastní zkušenosti
- autor děl:** František Kupka

Programy s prvky dramatické výchovy

STAVBY KOLEM NÁS

Vv Dv Env Osv 120 min.

Jaká by měla stavba být? Lze postavit cokoli kdekoli? Žáci budou poznávat práci architekta a uvědomí si, že dobrou stavbu nedělá jen její vzhled, ale také funkčnost a sepětí s prostředím, ve kterém se nalézá. Program je veden metodami dramatické výchovy, rozvíjí kritické myšlení dětí a jejich vnímání estetických kvalit prostředí.

učivo:

- vztah člověka a životního prostředí
  - architektura, její vizuální a funkční stránka
  - výstupy:** žák:
    - rozlišuje mezi různými podobami vztahu člověk — architektura — životní prostředí a vysvětluje je
    - vnímá estetické hodnoty životního prostředí (včetně městského)
    - rozvíjí své základní dovednosti potřebné pro spolupráci s ostatními
- autoři děl:** K. Hubáček, J. Fuchs, O. Tyl, A. Šrámková

pozn.: doporučeno pro žáky 3.—7. ročníku ZŠ, max. 20 žáků ve skupině

POHYBLIVÉ OBRAZY

Dv Čj Čsj 120 min.

Víte, jak vzniká animovaný film? V programu založeném na dramatizaci známé české pověsti o Křesomyslu a Horymírovi si to vyzkoušíme a naučíme se jednoduché animační technice. Budeme pracovat metodami dramatické výchovy a využívat digitálních fotoaparátů.

učivo:

- animovaný film
  - základní stavební prvky příběhu
  - staré pověsti české
  - výstupy:** žák:
    - vysvětlí princip, na kterém je založena animace
    - vstupuje do rolí a přirozeně v nich jedná a spolupracuje se skupinou na tvorbě „jevištní“ situace
    - interpretuje pověst o Křesomyslu a Horymírovi
    - používá digitální fotoaparát k tvůrčí práci
    - rozvíjí své komunikativní, sociální a personální kompetence
- autor děl:** J. Trnka

pozn.: doporučeno pro žáky 3.—6. ročníku ZŠ, max. 20 žáků ve skupině

Pohyblivé obrazy
(program pro I. a II. stupeň ZŠ)

V TĚLE KRAJINY

Vv Env 120 min.

Jaké to je být podivným filmem? Jaké to je být podivným tvorem, lístkem na stromě nebo kamenem, kolem kterého se dere divoká řeka? Nebudeme jen návštěvníci, ale skuteční obyvatelé krajiny. Uvědomíme si, že člověk má velkou moc měnit přírodu i její obraz.

učivo:

- antropocentrický versus biocentrický přístup ke krajině
  - estetická hodnota přírody
  - výstupy:** žák:
    - rozvíjí své empatické schopnosti ve vztahu k mimolidské přírodě
    - uplatňuje subjektivitu při tvorbě výtvarného díla
    - přetváří poničenou krajinu podle funkčních i estetických měřítek
- autoři děl:** J. Mařák, A. Kalvoda, F. Kaván

pozn.: doporučeno pro žáky 1.—4. ročníku ZŠ

V těle krajiny
(program pro I. stupeň ZŠ)

VELETRŽNÍ PALÁC

PROGRAMY PRO ZÁKLADNÍ ŠKOLY — II. STUPEŇ

Programy zaměřené na skupinovou práci a diskusi

MOJE PRVNÍ NÁVŠTĚVA VELETRŽNÍHO PALÁCE II ANEB VSTUPE DO AUKČNÍ SÍŇE

Vv Čj 120 min.

Z účastníků programu se stanou mladí licitátoři, kteří se v rámci přípravy na aukci a její úspěšnou realizaci naučí pojmenovávat a rozlišovat jednotlivé umělecké druhy, dílo formálně rozebírat a popisem postihnout jeho obsahovou složku.

učivo:

- vznik a funkce galerie
- druhy výtvarného umění
- popis formy a obsahu uměleckého díla (mluvený a písemný projev)

výstupy: žák:

- rozlišuje druhy výtvarného umění
- rozpoznává základní výtvarné techniky
- rozvíjí komunikativní kompetence, spolupracuje ve skupině
- autoři děl:** výběr umělců se mění v závislosti na expozici, ve kterém program probíhá

pozn.: doporučujeme absolvování tohoto vstupního programu, který žákům usnadní a zkvalitní všechny další návštěvy ve Veletržním paláci

Programy s výtvarnou aktivitou

OD SVĚTLA K BARVĚ

Vv F 120 min.

Neklamte vás vaše oko? Víte, co vidíte? Vstupte do naší laboratoře a poďte s námi pozorovat, jak rozkladem světla vznikají barvy. Na příkladech konkrétních uměleckých děl budeme zkoumat vliv světla na naše barevné vnímání. Ověříme si, jak fyzikální objevy v oblasti světelných jevů ovlivnily malíře prvních impresionistických obrazů. V ateliéru budeme experimentovat s barevnými světly a digitálními fotoaparáty.

učivo:

- vliv světla na barevné vnímání (zdroj světla, odraz světla, rozklad světla, stín)
- zákonitosti vzniku barev a zrakového vnímání
- impresionismus a postimpresionismus

výstupy: žák:

- porovnává zkušenosti z vlastního vnímání a poznávání (vztah paměti a oka)
- popisuje jevy v proměnách a vztazích (barevné vidění, vliv světla)
- k tvorbě užívá metody uplatňované v současném umění (digitální fotografie)
- autoři děl:** A. Renoir, A. Sisley, C. Pissarro, G. Seurat, C. Monet, V. van Gogh

NEKONEČNÉ ŽIVOTY MATERIÁLŮ

Vv 120 min.

Napadá vás, čeho všeho se dá využít a co použít jako podklad pro tisk? Prozkoumejte s námi různé materiály a jejich struktury. Využijte principu náhody při vzniku uměleckého díla. Budeme se zabývat procesem tvorby v jeho celistvosti a poznáváním různorodých interpretací. V ateliéru si vytvoříme experimentální grafický tisk.

učivo:

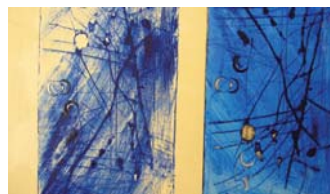
- vztahy prvků výtvarného díla (struktura, kompozice)
- komunikační obsah výtvarných děl
- experimentální grafika (techniky grafiky)

výstupy: žák:

- porovnává strukturu různých předmětů a využívá jich pro tisk
- rozpoznává princip nahodilosti na příkladech konkrétních uměleckých děl
- uplatňuje princip nahodilosti a záměrnosti při vlastních tvůrčích činnostech

autor děl: V. Boudník

pozn.: program je vhodný pro max. 20 žáků

Nekonečné životy materiálů (program pro II. stupeň ZŠ)

CHVILKA BEZ OMEZENÍ 2D ANEB V RYTMU TVARŮ

Vv Hv Dv 120 min.

Co všechno je podle vás umění? Dokáže vás umění nějak překvapit? Překročte s námi hranice všední jednotvárnosti a zkuste zažít chvilky čisté hry a neomezené tvořivosti. Společně budeme prožívat nejrůznější akce a následně o nich diskutovat.

učivo:

- proměny komunikačního obsahu vizuálně obrazného vyjádření
- záměry tvorby vizuálně obrazných vyjádření (sociální a kulturní souvislosti)
- umění akce (happening, performance)

výstupy: žák:

- zapojuje se do happeningu a uvědomuje si podstatu těchto událostí
- porovnává různé interpretace, konfrontuje své postoje s druhými
- autoři děl:** W. Vostell, M. Knížák, Z. Ságlová ad.

pozn.: doporučeno pro žáky 7.—9. ročníku ZŠ

Chvilka bez omezení (program pro II. stupeň ZŠ)

2D ANEB V RYTMU TVARŮ

Vv 120 min.

Co se stane, když zbavíme předmět všech detailů i třetího rozměru? Připomínají někdy vzory na látkách nebo tapetách živé organismy? Pokusíme se objevit skrytý řád ornamentů a dekorativních ploch v užitém umění a architektuře. Prozkoumáme, jakým způsobem lze tvary vzájemně propojovat a jak probíhá dialog mezi motivem a pozadím.

učivo:

- postupná stylizace tvaru (detail, obrys, zjednodušení)
- pravidlo, řád, rytmus, ornament, symbol, design
- dekorativní plocha v užitém umění
- vztahy a uspořádání prvků v ploše (kontrast, rytmus, struktura)

výstupy: žák:

- kombinuje prvky ve vztahu k celku
- uplatňuje osobitost svého vnímání v interpretaci vizuálně obrazného vyjádření
- porozumí postupnému zjednodušování tvaru (stylizace, abstrahování)

autoři děl: V. Preissig, J. Kotěra

2D aneb v rytmu tvarů (program pro II. stupeň ZŠ)

KUPTĚ SI TO NEJLEPŠÍ!

Vv Čj ICT 120 min.

Necháváte se unést reklamou? Propagace nového zboží byla vždy potřebou obchodníků a také obživou mnohých grafiků. Jejich práce má někdy ty nejvyšší umělecké kvality, a proto propagační grafiku nesmíme opominout na naší průzkumné pouti světem výtvarného umění. Zkuste si, jaké to je, mít za úkol prodat zboží dobrým plakátem.

učivo:

- vztahy a uspořádání prvků v ploše (obraz a text)
- tiskoviny, reklama
- koláž, elektronický obraz
- komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření (prezentace, diskuse, obhajoba výsledků tvorby)

výstupy: žák:

- variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků
  - k tvorbě metody uplatňované v digitálních médiích — počítačová grafika
  - vybírání, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobitě vyjádření, porovnává a hodnotí jeho účinky
- autor děl:** F. Zelenka

VELETRŽNÍ PALÁC

VIDITELNÁ A NEVIDITELNÁ GEOMETRIE

Můžeme vztah tvarů a linií v uměleckých dílech vyjádřit čísly či matematickými zákony? Nebo jsou dokonce i umělci, kteří s matematikou záměrně pracují? Jaká čísla a jaká geometrie se skrývají za viditelnými tvary? Na uměleckých dílech z 20. století prozkoumáme problémy matematické kompozice, osové symetrie a proporčních vztahů v obrazech. Vytvoříme také vlastní fotografie zátiší z geometrických těles.

učivo:

- vztah reálného světa a geometrie
- číselné vyjádření kompozice, poměry linií a tvarů, zlatý řez, osová symetrie
- kompozice a prostorová geometrická tělesa (koule, kužel, krychle)

výstupy: žák:

- nalézá geometrické vztahy a matematická vyjádření kompozičních vztahů obrazu
- užívá geometrická tělesa jako prostředek svébytného vyjádření
- nalézá mezioborové vztahy matematiky, geometrie a výtvarného umění

autoři děl: B. Kubišta, J. Zrzavý, M. Grygar

V ZAJETÍ MÚZY A SYMBOLISMU

Jak vypadá naše Múza a jakou řečí k nám promlouvá? Přesvědčíme se, zda i neviditelné má svůj jazyk a podobu. Změříme se na obrazy z konce 19. století zachycující vnější i vnitřní svět člověka. Cestou nás doprovodí symboly, které nám budou klíčem k odhalení jejich tajemství... Co a jak sdělit obrazem si vyzkoušíme při tvorbě vlastního díla.

učivo:

- rozvíjení vnímání uměleckých děl
  - odkrývání symboliky v uměleckých dílech a její vědomé používání při tvorbě vlastního díla
  - komponování obrazu na základě barev, tvarů a vztahů jednotlivých prvků v obraze
- výstupy: žák:**
- vyjadřuje své představy a pocity v tvořivých činnostech
  - objevuje možnosti, jak porozumět uměleckému dílu
  - vnímá umělecké podněty a porovnává různé způsoby jejich čtení

autoři děl: M. Švabinský, M. Pirner, A. Hudeček, J. Preisler

pozn.: doporučeno pro žáky 8.—9. ročníku ZŠ

Programy s prvky dramatické výchovy

STAVBY KOLEM NÁS

Jaká by měla stavba být? Lze postavit cokoli kdekoli? Žáci budou poznávat práci architekta a uvědomí si, že dobrou stavbu nedělá jen její vzhled, ale také funkčnost a sepětí s prostředím, ve kterém se nalézá. Program je veden metodami dramatické výchovy, rozvíjí kritické myšlení dětí a jejich vnímání estetických kvalit prostředí.

učivo:

- vztah člověka a životního prostředí
  - architektura, její vizuální a funkční stránka
- výstupy: žák:**
- rozlišuje mezi různými podobami vztahu člověk — architektura — životní prostředí a vysvětluje je
  - vnímá estetické hodnoty životního prostředí (včetně městského)
  - rozvíjí své základní dovednosti potřebné pro spolupráci s ostatními
- autoři děl:** K. Hubáček, J. Fuchs, O. Tyl, A. Šrámková

pozn.: doporučeno pro žáky 3.—7. ročníku ZŠ, max. 20 žáků ve skupině

POHYBLIVÉ OBRAZY

Víte, jak vzniká animovaný film? V programu založeném na dramatizaci známé české pověsti o Křesomyslu a Horymírovi si to vyzkoušíme a naučíme se jednoduché animační technice. Budeme pracovat metodami dramatické výchovy a využívat digitálních fotoaparátů.

učivo:

- animovaný film
- základní stavební prvky příběhu
- staré pověsti české

výstupy: žák:

- vysvětlí princip, na kterém je založena animace
  - vstupuje do rolí a přirozeně v nich jedná a spolupracuje se skupinou na tvorbě „jevištní“ situace
  - interpretuje pověst o Křesomyslu a Horymírovi
  - používá digitální fotoaparát k tvůrčí práci
  - rozvíjí své komunikativní, sociální a personální kompetence
- autor děl:** J. Trnka

pozn.: doporučeno pro žáky 3.—6. ročníku ZŠ, max. 20 žáků ve skupině

Pohyblivé obrazy
(program pro I. a II. stupeň ZŠ)

KUBISTICKÉ PROMĚNY

Chtěli jste někdy změnit podobu předmětů kolem vás? Třeba tak, abyste vystihli jejich podstatu a zároveň je zakódovali do jiného způsobu vidění? Pojdte se s námi vrátit do druhého desetiletí 20. století a společně rozluštit kubistickou šifru. Využijeme i metody dramatické výchovy.

učivo:

- reflexe zrakového vnímání
- smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření
- psychosomatické dovednosti (verbální a neverbální komunikace)

výstupy: žák:

- seznamuje se s hlavními principy kubistického umění
  - interpretuje umělecká díla
  - hledá prostředky pro zachycení předmětů v proměnách
- autoři děl:** B. Kubišta, O. Gutfreund, E. Filla, P. Janák

Kubistické proměny
(program pro II. stupeň ZŠ)

PROČ HOŘELO NÁRODNÍ DIVADLO?

Znáte příběh, který se skrývá za požárem Národního divadla? Víte, kolik náhod a nešťastných okolností tuto událost ovlivnilo? Setkáte se s historickými postavami, zúčastníte se slavnostního otevření a posoudíte malířskou a sochařskou výzdobu Národního divadla.

učivo:

- Národní divadlo (kulturně historická situace konce 19. století)
  - komunikační dovednosti, komunikace v herní situaci
- výstupy: žák:**
- formuluje význam Národního divadla a kulturně historický kontext konce 19. století
  - rozvíjí své komunikativní kompetence, spolupracuje ve skupině
- autoři děl:** J. V. Myslbek, M. Aleš, F. Ženíšek, V. Hynais, J. Mařák

pozn.: doporučeno pro skupinu max. 20 žáků 8. a 9. ročníku ZŠ

Proč hořelo Národní divadlo?
(program pro II. stupeň ZŠ a SŠ)

VELETRŽNÍ PALÁC

NA STOPĚ

Pojďme se na pár hodin stát inspektory Vacátky a pokusit se vyřešit zločin v hříšném městě pražském. Jaké stopy můžeme nalézt na místě činu? Co mohou říci svědkové? Jaký je životní příběh oběti? Jaké jsou pohnutky zločince? Program pracuje s dramatickou technikou živého obrazu.

učivo:

- sociální situace v 19. století, postavení ženy ve společnosti
  - analýza obsahové stránky uměleckého díla
  - tvorba fiktivního příběhu na základě reálných indicií
- výstupy:** žák:

- formuluje vlastními slovy rozdíly mezi životem ve 20. a 19. století
- analyzuje obraz na základě vlastního pozorování
- z informací z obrazu si vytváří vlastní vysvětlení události obrazu
- Vražda v domě
- rozvíjí sociální a komunikativní kompetence

autor děl: J. Schikaneder

Programy využívající multimédia a digitální technologie

UMĚNÍ (V) POHYBU

Vv Hv ICT 150—180 min.

Jak by František Kupka pojal svoje abstraktní malby s tematikou pohybu, kdyby měl k dispozici digitální fotoaparát a software, který používají dnešní VJ-ové? Navštivte naši multimediální laboratoř a vytvořte si krátký klip, v němž můžete vyzkoušet rozpo-
hybovat fotografie detailů abstraktních Kupkových maleb v závislosti na hudebním podkladu.

média: digitální fotoaparát, software ArKaos VJ

učivo:

- film a jeho složky — obraz, pohyb, zvuk, jejich vzájemný vztah, vznik iluze pohybu
  - synchronizace obrazu a zvuku (hudby)
  - souvislost abstraktních obrazů F. Kupky a soudobého avantgardního filmu
  - některé příklady umění nových médií, VJ-ing a jeho možnosti
- výstupy:** žák:
- dokáže určit základní složky animovaného filmu a možnosti, jak s nimi dále tvůrčím způsobem manipulovat
  - používá již existující vizuální materiál k vytváření nových vlastních vizuálně obrazných vyjádření a sdělení
  - ovládá základní principy synchronizace hudební ukázky a doprovodného obrazu v programu Arkaos VJ

autoři děl: F. Kupka, O. Fischinger, Nan June Paik, P. Mrkus

pozn.: program z kapacitních důvodů určen skupinám o počtu max. 23 žáků

Umění (v) pohybu (program pro II. stupeň ZŠ)

DIGITÁLNÍ HRÁTKY — ZÁLUDNOSTI INTERPRETACE

Vv ICT 150—180 min.

Jak se liší klasická — analogová a digitální fotografie? Co znamená INTERPRETOVAT umělecké dílo, jež už někdo vytvořil? A proč současní umělci tento postup tak často používají? Pokusíme se spolu interpretovat s použitím multimedií vybraná díla současného umění a vytvořit vlastní dodatečně manipulovanou fotografii.

média: digitální fotoaparát, software Gimp

učivo:

- digitální a klasická fotografie, jejich technická specifika a možnosti v umění i v běžném užívání
  - význam pojmu interpretace
  - manipulace digitálního fotografického obrazu
- výstupy:** žák:
- dokáže upravit základní parametry digitální fotografie (jas a kontrast, vyvážení barev, rozlišení, velikost...) v software a používá jeho nástroje k podpoření svého autorského tvůrčího záměru
  - rozpoznává princip interpretace na sérii souvisejících uměleckých děl
  - rozvíjí své schopnosti interpretovat současné umění, sám interpretuje díla svých spolužáků, ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření

autoři děl: M. Dopitová, E. Munch, J. Surůvka, J. Černický ad.

pozn.: program z kapacitních důvodů určen skupinám o počtu max. 23 žáků

PROGRAMY PRO STŘEDNÍ ŠKOLY

Programy s výtvarnou aktivitou

ZROZENÍ ABSTRAKCE

Vydejte se s námi ke kořenům procesu tvoření. Objevte světy, které jsou našemu oku zdánlivě skryté. Poznejte klíčovou roli F. Kupky pro vznik abstraktního umění. Budeme nejen porovnávat různé výklady děl, ale i samostatně tvořit. Inspirační nám budou různé tvary a formy, které přetvoříme a zaznamenáme digitálními fotoaparáty.

učivo:

- proměnlivost tvaru a obrazu v čase
  - osobnost a dílo Františka Kupky, počátky abstraktního umění
  - role autora, příjemce a interpreta
- výstupy:** student:
- charakterizuje a porovnává své a autorovy zdroje tvorby
  - identifikuje pro díla charakteristické výtvarné prostředky
  - zapojuje fantazii a volí vhodné prostředky pro vyjádření své představy
- autor děl:** F. Kupka

pozn.: program je vhodný pro skupinu max. 20 studentů

EXPRESE V UMĚNÍ JAKO VĚČNĚ SE VRACEJÍCÍ PRINCIP

Společně nahlédneme do neuvěřitelně plodného a inspirativního světa střední Evropy na počátku 20. století, kdy dochází ke změnám, které navždy poznamenají umění a jeho vnímání. Pojďme se zblízka podívat na přerod secese do různých typů expresionismu a na cestu tonální hudby k atonální. Program pracuje s propojením hudebních ukázek s obrazy a je doplněn výtvarnými aktivitami.

učivo:

- vývoj hudby v Evropě na počátku 20. století (od R. Strausse k A. Bergovi)
  - „interpretace“ znějící hudby
  - slovní charakterizování a vlastní soudy
  - interakce s vizuálně obrazným vyjádřením secese a expresionismu v roli příjemce
- výstupy:** student:
- vyhledává a všímá si souvislosti mezi hudbou a výtvarným uměním
  - rozlišuje umělecké směry (secese, expresionismus)
- autoři děl:** G. Klimt, E. Munch, E. Schiele, G. Grosz, R. Strauss, A. Webern, A. Berg

pozn.: program je vhodný pro skupinu max. 20 studentů, program volně souvisí s programy *Obraz a hudba na počátku 20. století* a *Hudební putování krajinou, které také pracují s hudebními ukázkami*

VELETRŽNÍ PALÁC

OKNA DUŠE DOKOŘÁN

Vv Čj 120 min.

Při rozboru děl známých umělců se studenti seznámí s uměním symbolismu, secese a expresionismu. Poznájí i mimovýtvarné souvislosti podmiňující vznik a podobu těchto směrů, jimž je společné soustředění na „nitro“ člověka. Program je založen na diskusi, aktivní práci studentů a doplněn výtvarnou aktivitou.

učivo:

- symbolismus, secese a expresionismus ve výtvarném umění a literatuře

- kulturně historická situace přelomu 19. a 20. století

výstupy: student:

- rozlišuje mezi uměleckými směry (symbolismus, secese, expresionismus), popíše jejich hlavní znaky a rozpozná jejich ukázky
- objasní kulturně-historické souvislosti vzniku uměleckých směrů

autoři děl: E. Munch, G. Klimt, E. Schiele, T. T. Heine

OBRAZ A HUDBA NA POČÁTKU 20. STOLETÍ

Vv Hv 120 min.

Nerozumíte abstraktnímu výtvarnému umění? Máte pocit, že klasická hudba 20. století je jen zmet zvků? Nabízíme vám cestu k pochopení těchto fenoménů skrze jejich propojení. Přijměte pozvání na dobrodružnou cestu za novým tónem, barvou a tvarem.

učivo:

- vývoj hudby na počátku 20. století (od L. Janáčka k A. Schönbergovi)

- interakce s vizuálně obraznými vyjádřeními uměleckých směrů na počátku 20. století v roli příjemce

výstupy: student:

- rozlišuje umělecké směry (expresionismus, kubismus, novoklasicismus, abstraktní umění)
- vyhledává a sleduje souvislosti mezi hudbou a výtvarným uměním

- při vlastní tvorbě uplatňuje osobní prožitky a zkušenost

autoři děl: F. Kupka, E. Filla, J. Zrzavý, L. Janáček, A. Schönberg, I. Stravinskij

pozn.: program je vhodný pro skupinu max. 20 studentů, volně souvisí s programy Expresive v umění jako věčně se vracející princip a Hudební putování krajinou, které také pracují s hudebními ukázkami

TĚLO JAKO MÉDIUM

Vv Osv 120 min.

Ocitneme se na chvíli mezi obrazem a událostí, mezi fikcí a skutečností, zavedeme vás až na samotné hranice umění. Body art se stane náplní programu, ve kterém si představíme různé přístupy k tělovému umění u našich i zahraničních umělců. Výstupem bude tvorba ve výtvarném ateliéru šitá každému přímo na tělo.

učivo:

- tělové umění (body art) jako jedna z tendencí tvorby 2. poloviny 20. století až po současnost

- interpretace uměleckých děl a hledání jejich společných prvků
- zapojení svého vlastního těla do procesu tvorby s následnou reflexí

výstupy: student:

- interpretuje vybraná umělecká díla a hledá ve zdánlivě odlišných vyjadřovacích přístupech propojující článek

- zkoumá, kde leží hranice mezi uměním a skutečností

- vyzkouší si prožitek vlastního těla jako výtvarného výrazového prostředku

autoři děl: M. Dopitová, P. Štembera, E. Kmentová

Tělo jako médium (program pro SŠ)

POETICKÉ VZTAHY / NA HRANICI MEZI PÍSMEM, SLOVEM A OBRAZEM

Vv Čj Dv 120 min.

Čáry a tvary tvoří písmena, psaná slova, která dokážeme číst. Co lze udělat, abychom je znovu vnímali jako zajímavé tvary, které svůj význam teprve tvoří, získávají? Porušíme přísná pravidla psaní a vypustíme písmena do plochy nebo do prostoru. Inspirujeme se experimenty básníků a výtvarníků a v našich obrazech ožije interpunkce, rytmus, popsaná stránka se změní v obraz, který ponese další významy. Objevíme tenké hranice mezi chápáním slov, písmen a obrazů, objevíme zvláštní vztahy, které tvoří instalaci.

učivo:

- experimentální poezie, lettrismus, význam slov
- proměny komunikačního obsahu vizuálně obrazných vyjádření
- etudy propojující poezii a výtvarnou činnost
- instalace

výstupy: student:

- odhaluje různé principy vzniku experimentální básně a uplatňuje je při vlastní tvorbě
- porovnává různé způsoby uměleckého vyjádření a vztahy mezi nimi (básnictví, výtvarné umění)
- chápe slova, písmenné znaky jako vyjadřovací prostředky, ale i jako objekty zkoumání

autoři děl: J. Valoch, J. Kolář, V. Burda, B. Kolářová

ŽENSKÉ (V) UMĚNÍ

Vv Zsv 120 min.

Múza nebo tvůrkyně, bojovnice nebo pečovatelka? Existuje specificky ženské nebo mužské umění? Tvoří mužští umělci jinak než ženy umělkyně? To vše jsou otázky, které vás možná napadnou při pohledu na umělecká díla umělkyně. Náзор si však budete muset udělat sami.

učivo:

- různost přístupů k umělecké tvorbě ze strany tvůrce/tvůrkyně
- kulturní a společenské okolnosti vzniku vizuálně obrazných vyjádření
- specifika tvorby umělkyně světových i českých

- ženské osobnosti českého výtvarného umění 20. století

výstupy: student:

- reflektuje vliv individuálního i společenského prostředí a okolností na vznik vizuálně obrazného vyjádření

- dovede vysvětlit a kriticky se vyjadřovat k pojmům gender, ženské umění, feminismus
- uvažuje nad kulturními stereotypy a vyjadřuje se k nim prostředky současného výtvarného umění

autorky děl: M. Abakanowitz, M. Dopitová, B. Kolářová, M. Blabolilová, Z. Ságlová

Program s prvky dramatické výchovy

TÍSEŇ OD TĚLA, SVĚTA A KLENBY NEBES

Vv Čj Dv D 120 min.

Co se dá vyčíst ze stínu postavy, z její polohy těla, z gest a výrazu její tváře? Může nám socha sdělit něco více než jen, že autor dobře zvládl hmotu? Rozpohybujme sochy, rozehrajme rozhovory mezi mlčícími plastikami, pojdme najít pro naši oblíbenou sochu její přirozené prostředí a vztahy! Vytvoříme společně dokonalé syntetické dílo (socha / obraz / slovo) přelomu 19. a 20. století.

učivo:

- české umění na přelomu 19. a 20. století
- vizuálně obrazné znakové systémy

- metody dramatické výchovy (živý obraz, vnitřní monolog, tvorba dialogu)

výstupy: student:

- formuluje hodnoty a problémy přelomu století
- uvědomuje si důležitost těla při komunikaci
- rozvíjí sociální a komunikativní kompetence

autoři děl: J. V. Myslbek, F. Bílek, B. Kafka, J. Štursa

VELETRŽNÍ PALÁC

Programy zaměřené na skupinovou práci a diskusi

ČESKÉ DĚJINY 20. STOLETÍ SKRZE VÝTVARNÉ UMĚNÍ

1939, 1942, 1948, 1968, 1989... — zlomové okamžiky pro českou historii nebo pro české výtvarné umění? Co je ovlivněno čím? Předvádají umělci společenské události? S pomocí pracovních listů, ukázek dobových dokumentů a hlavně výtvarného umění ze sbírek Národní galerie v Praze projdeme osudovými událostmi české historie.

učivo:

- české výtvarné umění 20. století a jeho společenské, politické a historické kontexty
- významné události v českých dějinách 20. století
- vztah umění a politiky (ideologizace umění, angažované umění...)
- role umělce ve společnosti, subjektivní umělecké hodnoty ve vztahu k hodnotám považovaným za společensky uznávané
- výstupy:** student:
  - objasní širší společenské okolnosti vzniku uměleckých děl, rozliší je porovná osobní a společenské zdroje tvorby
  - popíše významné mezníky české historie 20. století a uvede je do souvislosti s dobovým výtvarným uměním

- na příkladech uvede vliv společenských kontextů a jejich proměn na interpretaci obsahu vizuálně obrazného vyjádření a jeho účinku v procesu komunikace
- posuzuje společenské jevy v synchronních i chronologických souvislostech provázané příčinnými, následnými, důsledkovými a jinými vazbami
- autoři děl:** čeští umělci 20. století, např. J. Čapek, Skupina 42, M. Medek, M. Knížák, Z. Beran, E. Kmentová, M. Kunc

LESK A BÍDA 1. REPUBLIKY

O čem je první republika? Je to náš zlatý sen nebo noční můra? Může obstát pojem národa a českosti v multi-etnickém státě jako byla Československá republika? Jak blízko má k sobě státní reprezentace a svobodné umění? Kdo je vlastně hrdina první republiky a jaké jsou její hodnoty a problémy? Vstupte s námi do světa 20. a 30. let 20. století! Přijďte se zeptat Závěše Kalandry a Alice Masarykové, jaká byla první republika.

učivo:

- pojmy: národ, stát, reprezentace, politika, kultura
- problém hrdiny
- doba 1. republiky
- výstupy:** student:
  - diskutuje, je schopen si obhájit názor ve skupině a zároveň respektovat jiný úhel pohledu
  - chápe různé interpretace historie
  - kriticky přistupuje k informacím

- využívá nabitých zkušeností pro kritické vidění dnešních dějinných událostí
- autoři děl:** F. Kysela, J. Horejc, O. Gutfreund, B. Benda, K. Pokorný, Z. Rykr, L. Zívr

PERMANENTNÍ REVOLUCE

Francouzské umění 2. poloviny 19. století a počátku 20. století přináší světu revoluci ve všech výtvarných vyjadřovacích a formálních prostředcích obrazu. Pojďme společně sledovat osvobození barvy, světla, rukopisu a prostoru obrazu od fotografické nápodoby a přání publika.

učivo:

- francouzské malířství 19. a 20. století
- umělecké směry (impresionismus, postimpresionismus, fauvismus, kubismus)
- vývoj výtvarných a formálních vyjadřovacích prostředků obrazu
- výstupy:** student:
  - vnímá relativitu barevného vidění, celistvost a rozklad tvaru
  - vnímá vybrané umělecké dílo, popíše ho, představí spolužákům a obhájí svůj názor
  - rozlišuje umělecké směry (impresionismus, postimpresionismus, fauvismus, kubismus)
- autoři děl:** C. Monet, P. Gauguin, P. Cézanne, H. Matisse, P. Picasso

ČESKÁ MODERNA ANEBO BOJ O NOVÉHO ČLOVĚKA

Nejsou si přelomy století podobné? Pocit krize a potřeba ji řešit. Jaký byl muž, žena, vztahy a prostor na konci 19. století? Studenti se seznámí s hlavními směry, umělci a klíčovými problémy přelomu století. Po výkladu budou studenti pracovat ve skupinách na srovnávání českých a evropských výtvarných děl.

učivo:

- umělecké směry na přelomu 19. a 20. století a česká moderna (symbolismus, impresionismus, secese)
- vizuálně obrazné znakové systémy výtvarných děl na přelomu 19. a 20. století z hlediska poznání a komunikace
- role subjektu tvůrce v uměleckém procesu
- výstupy:** student:
  - rozlišuje umělecké směry (symbolismus, impresionismus, secese, expresionismus)
  - porovnává vybraná díla (česká a evropská) s důrazem na shody, rozdíly a případné vlivy ve formě a obsahu
  - spolupracuje ve skupině, obhájí svůj názor, respektuje názor ostatních
- autoři děl:** M. Švabinský, F. Bílek, J. Preisler, A. Slavíček, A. Mucha, C. Monet, A. Rodin, G. Klimt, E. Munch

pozn.: program možno objednat i v mutaci, kdy se porovnávají obrazy a lit. ukázky.

ROMEO A JULIE (Láska a smrt v literatuře a ve výtvarném umění)

Romeo a Julie jsou nejoblíbenější milostným párem. Co pro nás představují? Lásku, která je silnější než smrt? Vzepření se pravidlům? Nereálný ideál? Pojďme vystopovat archetypy milostného vztahu v umění na přelomu 19. a 20. století a porovnat je se slavným příběhem. Od prvního vzplanutí až k tragické smrti. Po interaktivním výkladu budou studenti ve skupinách pracovat s literárními ukázkami a hledat k nim ilustrace a dramatické formy.

učivo:

- dramatické dílo W. Shakespeara
- výtvarné umění na přelomu 19. a 20. století (symbolismus)
- vizuálně obrazné znakové systémy
- metody dramatické výchovy (dabing, živý obraz, rozhlasová hra)
- výrazné literární žánry
- výstupy:** student:
  - pracuje aktivně s literární ukázkou — analýza, definice podstatného, přetvoření textu do jiného žánru
  - smysluplně vytváří dramatické formy jako např. živý obraz
  - přiřazuje text k obrazu a je schopen si výběr obhájit
- autoři děl:** A. Hudeček, M. Švabinský, J. Preisler, F. Bílek, F. Kupka

pozn.: program navazuje na filmový interaktivní program téhož jména pro SŠ připravený kinem Světozor a Oko

ZPĚT O 100 LET

Přenesete-li se v duchu o 100 let do minulosti, budete moci sledovat zrod jednoho z nejvýznamnějších směrů 20. století — kubismu. Poznáte malíře a sochaře, kteří kubismus prosazovali, a možná podlehnete i stejnému kouzlení jako oni. Program je založen na diskusi, výtvarných a jiných tvůrčích aktivitách.

učivo:

- umění českého kubismu (proměny uměleckého vyjádření a představitelé)
- historické události přelomu 19. a 20. století
- výstupy:** student:
  - rozlišuje příklady kubistických děl, popíše jejich hlavní znaky a uvede inspirační zdroje kubismu
  - představí na příkladech propojení mezi uměním a ostatními oblastmi vývoje společnosti (věda, historický kontext)
  - využívá možností netradičních výtvarných postupů
- autoři děl:** E. Filla, B. Kubišta, P. Janák

VELETRŽNÍ PALÁC

SURREALISTICKÁ HRA: SEN O NÁHODNÉM SETKÁNÍ

Vv Čj 120 min.

Program studentům nabízí setkání se surrealistickým uměním a literaturou. V programu studenti diskutují a jsou motivováni k tvořivé výtvarné a literární práci. Z programu si odnášejí pracovní list s klíčovými pojmy, který jim umožní upevnit si získané znalosti mimo galerii.

učivo:

- surrealismus v českém výtvarném umění
- surrealismus v literatuře
- tvůrčí potenciál podvědomí

výstupy:

- rozpozná příklady děl surrealismu (odliší je od jiných uměleckých směrů) a uvede hlavní principy směru ve výtvarném umění a literatuře
  - interpretuje surrealistická umělecká díla, uvědomuje si, jak je komunikace o nich ovlivněna jeho vlastní zkušeností
  - ověřuje si pluralitu nahlížení na umělecká díla
  - ověřuje si potenciál podvědomí pro tvůrčí činnost
- autoři děl:** Toyen, J. Štyrský, F. Janoušek

NEBOJTE SE SOUČASNÉHO UMĚNÍ

Vv Čj Zsv 120 min.

Program studentům nabízí netradiční způsob přemýšlení o uměleckých dílech 2. poloviny 20. století. Studenti naleznou nový úhel pohledu na umění, které jim doposud nebylo srozumitelné. Budou interpretovat současné umění, nalézat a vysvětlovat své postoje k němu.

učivo:

- různost interpretací uměleckého díla a příčiny jejich vzniku
- umělecké dílo jako komunikační prostředek
- utváření a vysvětlování osobního postoje v komunikaci o uměleckém díle
- umění druhé poloviny 20. století

výstupy:

- interpretuje umělecké dílo a vychází přitom ze svých zkušeností a znalostí kulturně historických souvislostí
- reflektuje (vysvětluje) závislost interpretace uměleckého díla na různých faktorech (kontext, divák atd.)

autoři děl: např. Z. Beran, M. Knížák, P. Štembera / W. Vostell, D. Rabinowitch

pozn.: doporučeno pro studenty 3.—4. ročníku SŠ, max. 20 studentů ve skupině.

UMĚNÍ A KÝČ

Vv Čj Zsv 120 min.

Co je to kýč? Jak ho rozpoznáme? Jakými prostředky s námi komunikuje? Jak s ním pracuje umění 19. století? Kde jsou hranice mezi uměním a kýčem? ... Na tyto a další otázky budeme hledat odpověď. Během programu studenti aktivně pracují s literárními a filmovými ukázkami kýče a porovnávají je s aspekty kýče v obrazech.

učivo:

- vizuálně obrazné znakové systémy pracující s kýčem z hlediska poznání a komunikace

výstupy:

- rozezná znaky kýče v uměleckých oborech (výtvarné umění, literatura, film)
- obhájí ve skupinové práci a diskusi svůj postoj ke kýči, respektuje názor ostatních
- rozvíjí své komunikativní a sociální kompetence

autoři děl: V. Hynais, B. Knüpfer, A. Kalvoda, A. Mucha

pozn.: na tento program navazuje program *Hodnota umění a umělecká hodnota ve 20. století*

HODNOTA UMĚNÍ A UMĚLECKÁ HODNOTA VE 20. STOLETÍ

Vv D Čs Zsv 120 min.

Co je to hodnota v umění? Jak se pozná „hodnotné“ umělecké dílo? Potřebujeme umění v našem životě? Výtvarná díla od kýče až po skandální akce 60. let mnohdy vzbuzují u diváků rozporuplné emoce. V programu zabývájícím se uměním 2. poloviny 20. století budeme společně hledat odpovědi na tyto nelehké otázky. Vyjdeme z teorie estetiky T. Kulky, že umělecká a estetická hodnota nejsou totéž.

učivo:

- umělecká a estetická hodnota vizuálně obrazného vyjádření
- výtvarné umění 20. století v kontextu dobové společenské situace
- ověřování komunikačních účinků vizuálně obrazného vyjádření
- vytváření vlastního estetického soudu, jeho zdůvodňování a porovnávání s názory ostatních

výstupy:

- sleduje a hodnotí umění 20. století na pozadí historických, společenských a technologických změn
- přistupuje vstřícně, tolerantně i kriticky k uměleckým i mimouměleckým vizuálně obrazným vyjádřením, své hodnocení dokáže zdůvodnit
- rozlišuje pojmy estetická a umělecká hodnota a dovede je vysvětlit na příkladech umění 20. století
- užívá jazyka umění jako prostředku k vyjádření jevů, stavů a názorů

autoři děl: M. Raysse, J. Beuys, P. Sedgley, New New Painters

pozn.: pořad volně navazuje na program *Umění a kýč*

VELETRŽNÍ PALÁC

Programy využívající
multimédia
a digitální technologie

ANIMOVANÝ FILM A MINIMALISTICKÉ SKLONY

 Vv ICT 150—180 min.

Tvůrci amerického umění minimalismu o svých dílech tvrdili: „Vidíte to, co vidíte“. Co tím myslí? Pojďme prozkoumat obrazy a objekty, které minimalisté vytvářeli. Dojem či příběh, jež v nás tato zdánlivě bezobsažná díla vyvolají, se pokusíme vizualizovat jednoduchou kreslenou animací. O vzniklých videích budeme poté diskutovat ve skupině.

média: digitální fotoaparát, software Moviemaker

učivo:

- umění minimalismu 60.—90. let 20. století a současné umění
- vyjádření prožitků jednoduchou kreslenou animací

výstupy: student:

- porozumí motivům vzniku minimalistického umění
- rozvíjí své abstraktní myšlení
- pracuje s digitálním fotoaparátem za účelem vytvoření animace, sleduje jasně vymezený záměr
- zdokonaluje prezentaci vlastního sebevyjádření
- konfrontuje svůj záměr při tvorbě vizuálně obrazného vyjádření s jeho obecnou srozumitelností

autoři děl: M. Smetana, L. Fontana, D. Rabinowitch, H. Stazewski, J. Vercruyse

pozn.: program z kapacitních důvodů určen skupinám o počtu max. 23 studentů

E-learningový kurz
o umění videoartu
pro ZŠ a SŠ:

CHYTÁNÍ VZPOMÍNEK

Vv ICT 90—120 min.

Chcete se setkat se současnou umělkyní a jejími díly přímo v hodinách výtvarné výchovy nebo ICT? Stáhněte e-learningový kurz o současném videoartu a prozkoumejte svou vlastní paměť, paměť umělkyně Pavly Scerankové i paměť uživatelů internetu. Co mají společného? Navíc si vytvoříte vlastní videoart, který vystavíte na internetu.

učivo:

- současné umění nových médií
- paměť, vzpomínky a možnosti jejich uchování s využitím současného umění

výstupy: student:

- porovnává umělecké dílo, své vlastní čtení a záměry umělkyně
- konfrontuje vlastní představu o osobnosti umělce s vystupováním P. Scerankové
- vytváří krátké vypravování, určuje klíčová slova svého textu a vyhledává na jejich základě obrázky na síti internet, vytváří vlastní krátký videoartový klip
- uvědomuje si soukromý a veřejný prostor internetu
- zkoumá vlastní schopnosti zapamatování, porovnává vlastní paměť se společnou pamětí uživatelů internetu

autorka děl: P. Sceranková

pozn.: kurz je zdarma k dispozici na CD nebo ke stažení na internetu po obdržení přístupového hesla, v případě zájmu nás kontaktujte na e-mailu:

vzdelavani@ngprague.cz

Multimediální vzdělávací programy a e-learningový kurz Chytání vzpomínek byly vyvinuty rámci multimediálního vzdělávacího projektu ARTCROSSING pro žáky, studenty a učitele, realizovaného v letech 2006—2008, podpořeného Evropským sociálním fondem, státním rozpočtem České republiky a rozpočtem hl. města Prahy. Archiv projektu a publikace pro učitele o umění nových médií ve výuce naleznete na: www.artcrossing.cz

Komentované
prohlídky

KOMENTOVANÉ PROHLÍDKY S PRACOVNÍM LISTEM

 90—120 min.

Umělecké směry
přelomu 19. a 20. století

Umělecké směry
1. poloviny 20. stol.

Umělecké směry
2. poloviny 20. stol.

KOMENTOVANÉ PROHLÍDKY S LITERÁRNÍMI UKÁZKAMI

 120 min.

Česká moderna

(M. Švabinský, J. Preisler, A. Slavíček, F. Bílek, J. Zeyer, O. Březina, A. Sova)

Na perutích francouzské literatury

(G. Courbet, C. Monet, V. van Gogh, P. Picasso, Ch. Baudelaire, M. Proust, G. Apollinaire)

KOMENTOVANÉ PROHLÍDKY S VÝTVARNÝMI ETUDAMI ČI UKÁZKAMI SOUDOBE HUDBY ČI LITERATURY

 60—120 min.

Abstrakce
a nepředmětná malba
(Toyen, Z. Sýkora)

Skupina 42

(F. Hudeček, L. Zívr, F. Gross, K. Lhoták)

České umění 60. a 70. let

(K. Malich, H. Demartini, Z. Ságlová, Z. Sýkora; doplněno hudebními ukázkami)

České umění od 70. let
do současnosti
(A. Šimotová, G. Dokoupil, M. Jetelová)

Světové umění
2. poloviny 20. století
(G. Mathieu, L. Fontana, J. Beuys, W. Vostell)

Užité umění
a průmyslový design
20. století
(kubismus, art deco, styl „Brousek“)

pozn.: komentované prohlídky lze tematicky uzpůsobit požadavkům vaší skupiny

PROGRAM NEJEN
PRO SKUPINY
SE ZRAKOVÝM
OMEZENÍM

OD LUKU K MOTOCYKLU

 Vv 60—120 min.

Jak si představujete hrdinu? Sochy jsou někdy vyznáním obdivu k určitým lidským vlastnostem, které rozpoznáme například v tělesné konstituci, postavení těla, gestu či mimice figury. Hmatem a vlastní představivostí zkusíme odhalit, k čemu odkazují, co symbolizují a jak spolu souvisejí dvě velké plastiky. Při společném modelování vytvoříme symbolický předmět na podporu „vlastního hrdiny“.

učivo:

- reflexe haptického vnímání sochy
- asociativní hry (propojování různých smyslových vjemů)
- hrdinové v antické mytologii a v moderním světě

výstupy: účastník:

- porovnává tvar, objem a strukturu povrchů
- uplatňuje při vnímání soch hmat
- propojuje různé smyslové vjemy

autoři děl: A. Bourdelle, O. Švec

VELETRŽNÍ PALÁC

PROGRAMY PRO DĚTSKÉ ZÁJMOVÉ SKUPINY

ZA OPONOU

Zveme vás do světa nejen divadelních scén, kde nahlédneme do pracovní scénografů a osvětlovačů. Co všechno dokáže hra světla a stínu? Čeká nás vytváření vlastního modelu a experimenty s osvětlením prostoru scény. Jakou atmosféru se vám podaří vykouzlit například pomocí barevného světla a stínohry?

AUTOPORTRÉT

Portrét má nekonečně mnoho různých podob a s autoportrétem je to možná ještě trochu zapeklitější. Co vám vlastní portrét může prozradit o sobě samém? Kolik tváří máte? Podíváme se na různá zpracování podobizny v umění a necháme se inspirovat k vlastní práci.

ROZROSTLINY

Co všechno nám může napovědět malý detail z rostlinného těla? Zdálek, zblízka a nakonec i zevnitř prozkoumáme tvary rostlin. Způsob jejich růstu i specifické vlastnosti zkusíme napodobit ve vlastní výtvarné práci. Na průzkumné cestě galerií také objevíme, co mohou mít rostliny společného s uměleckými díly.

PROGRAM PRO SKUPINY S PORUCHAMI UČENÍ A FYZICKÝM OMEZENÍM

ZÁŘIVÉ SVĚTY

 60—120 min.

Dívali jste se někdy v noci na oblohu a sledovali, jaké hvězdné království nám otevírá? Představte si, že stejně tak se hvězdy dívají dolů na Zem. Připravme jim společně světelnou podívanou! Někteří umělci se o to, zdá se, už pokusili. Budeme pozorovat, jakým způsobem ve svých dílech využívají světlo.

učivo:

- přímé pozorování kulturních objektů i přírodních jevů, rozbor o výsledku pozorování
- spontánní hra, experimenty s materiálem a předměty (uspořádání apod.)

výstupy:

- vyjadřuje svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech
- zachycuje skutečnosti ze svého okolí tvorbou UV světelných kompozic
- spolupracuje s ostatními

autor děl: Z. Pešánek

LEKTORSKÁ ODDĚLENÍ DÁLE NABÍZÍ

DOPROVODNÉ PROGRAMY KE KRÁTKODOBÝM VÝSTAVÁM

K výstavám připravujeme vzdělávací programy a komentované prohlídky pro školní skupiny a komentované prohlídky pro pedagogy.

STUDIJNÍ MATERIÁLY PRO PEDAGOGY KE KRÁTKODOBÝM VÝSTAVÁM

Vytvořili jsme pro vás studijní materiály, které vám pomohou lépe se připravit na návštěvu výstavy s žáky a studenty. Materiály zahrnují informace o výstavě, slovníček pojmů a náměty na úkoly, kterých můžete využít přímo při návštěvě výstavy nebo ve výuce. Studijní materiály jsou ke stažení na webových stránkách Národní galerie v Praze:

www.ngprague.cz

VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY V CIZÍCH JAZYCÍCH

Vyučujete na své škole v angličtině, němčině nebo francouzštině? Spolupracujete se zahraničními školami na výměnách a stážích? Využijte naší nabídky realizace vzdělávacích

programů v cizích jazycích (němčina, francouzština a angličtina).

SEMINÁŘE A KURZY PRO PEDAGOGY

Nabízíme kurzy a semináře pro další vzdělávání pedagogů. Spolupracujeme s lektory vysokých škol, teoretiky umění a současnými umělci, abychom vás seznámili s aktuálními tendencemi ve vzdělávání.

PROGRAMY PRO SKUPINY NÁVŠTĚVNÍKŮ SE SPECIÁLNÍMI POTŘEBAMI

Připravujeme prohlídky a výtvarné dílny pro školní či zájmové skupiny se speciálními potřebami. Nabízíme vám školené lektory a inspirativní prostředí.

NENAŠLI JSTE, CO JSTE HLEDALI?

Schází Vám v nabídce program k tématu či problému, kterým se chcete věnovat? Neváhejte nás kontaktovat telefonicky nebo e-mailem a informovat se o nových programech, které přibývají v průběhu celého školního roku. Možná pracujeme zrovna na tom vašem, možná od vás získáme inspiraci pro další práci.

Při tvorbě nových programů se zaměřujeme na mezioborové vztahy s dalšími uměleckými obory (literatura, hudba, divadlo, pohyb...), obory přírodních věd či začleňování průřezových témat RVP (Mediaální výchova, Environmentální výchova, Osobnostní a sociální výchova ad.).

O naší aktuální nabídce se informujte na webových stránkách www.ngprague.cz nebo na výše uvedených kontaktech.

VELETRŽNÍ PALÁC

Programy a komentované prohlídky připravili:

Adéla Miškanin Holubová, Monika Sybolová, Barbora Škaloudová, Lucie Štůlová Vobořilová, Šárka Augustinová, Tereza Beranová, Petra Bidlasová, Oldřich Bystřický, Pavla Váňová Černochová, Jana Domšová, Irena Ellis, Daniel Hochmuth, Ondřej Horák, Klára Hušková Smyczková, Markéta Ježková, Michaela Matysová, Blanka Lhotáková, Jana Machalíková, Šárka Matoušková, Martina Pešková, Anna Kotrbová Rejchrtová, Hana Rosenkrancová, Zdenka Morávková, Zuzana Přindišová, Kateřina Řezáčová, Adriana Šmejkalová, Michaela Trpišovská, Veronika Výprachtická, Anna Zajícová

Za spolupráci děkujeme:

Daniele Fochové, Markétě Pastorové, Pavlu Sládkovi

Autoři multimediálních programů:

Pavel Ryška, Pavel Mrkus, Matěj Smetana, Michaela Thelenová, Radka Mullerová, Petra Vargová, Lucie Štůlová Vobořilová, Adéla Miškanin Holubová, Barbora Škaloudová, Blanka Lhotáková

Autoři e-learningového

kurzu: Anna Babanová, Sylva Francová; autoři aplikace: DFG, Matěj Smetana; zvuk: Džian Baban; spolupracovali: Zdenka Effová, Jitka Ferenčová, Daniel Franc, Marie Fulková, Ivan Hartmann, Adé-

la Miškanin Holubová, Lucie Chocholová, Leonora Kitzbergerová, Jarmila Orkiszová, Pavla Sceranková, Simona Svatošová, Barbora Škaloudová, Barbora Velebná, Lucie Štůlová Vobořilová, Dušan Záhoranský.

Omlouváme se, ale z technických důvodů již nelze realizovat níže uvedené vzdělávací programy z tištěné brožury Programy pro školy a zájmové skupiny ve stálých expozicích Národní galerie v Praze, s. 64—91.

PROGRAMY
PRO ZÁKLADNÍ ŠKOLY
— II. STUPEŇ

Programy využívající multimédia a digitální technologie

Moje místo
Jsem součástí celku

PROGRAMY
PRO STŘEDNÍ ŠKOLY
Programy využívající multimédia a digitální technologie

3007 — Blízká budoucnost

